30/07/2019

Μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα στην Κουτρουλού Μαγούλας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Συμπληρώθηκε πριν από λίγες ημέρες με εντυπωσιακά και ιδιαίτερα σημαντικά αποτελέσματα η δέκατη ανασκαφική περίοδος του Προγράμματος Αρχαιολογίας και Αρχαιολογικής Εθνογραφίας της Κουτρουλού Μαγούλας.

Ο τεχνητός γήλοφος της Κουτρουλού Μαγούλας, εντός των ορίων του χωριού Βαρδαλή και κοντά στο Νέο Μοναστήρι Φθιώτιδας, έχει έκταση περίπου 37 στρέμματα και ύψος 6.6 μ. περίπου.

Ουσιαστικά πρόκειται για οικισμό που κατοικήθηκε στη Μέση Νεολιθική (6000-5800 π.Χ. περίπου), ενώ κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού (15ος -14ος αιων. π.Χ.) και κατά τον 12ο αιώνα μ.Χ. χρησιμοποιήθηκε για ταφές.

Ανάμεσα στα φετινά ευρήματα διακρίνεται η ολοκλήρωση της αποκάλυψης ενός εντυπωσιακού κτιρίου της Μέσης Νεολιθικής, το οποίο βρέθηκε στο ψηλότερο σημείο του οικισμού.

Οι πέτρινοι τοίχοι του έχουν διαστάσεις εξωτερικά 9.50Χ8.50 μ. περίπου, καθιστώντας το ένα από τα μεγαλύτερα αυτής της εποχής που έχουν βρεθεί στον

ελλαδικό χώρο. Για τους τοίχους του χρησιμοποιήθηκαν πέτρες πάνω από ένα μέτρο ύψος, σε αντίθεση με τα άλλα κτίρια του οικισμού. Το μεγάλο αυτό, μάλλον κοινοτικό και ίσως και μνημειακό για την εποχή κτίριο, είχε ακόμη έναν εξωτερικό, εντυπωσιακό τοίχο αντιστήριξης. Σε ανώτερο επίπεδο και στον ίδιο περίπου χώρο κτίστηκε αργότερα ένα ακόμη κτίριο.

Ο ρόλος και η χρήση του κτιρίου είναι ακόμη άγνωστα. Φαίνεται ότι χρησιμοποιήθηκε για πολλά χρόνια και ότι υπέστη μια σειρά από επισκευές και τροποποιήσεις. Σε κάποιες από τις φάσεις του, στο κτίριο συμβίωναν άνθρωποι και οικόσιτα ζώα.

Ένα συγκρότημα κλειστών κεραμικών κλιβάνων το οποίο βρέθηκε στις παρυφές του οικισμού και το οποίο είχε υποστεί καύση είναι ένα ακόμη σημαντικό εύρημα. Ένας από τους κλιβάνους διατηρεί πολύ καλά το δάπεδο και μέρος των τοίχων του που ήταν επιχρισμένοι με κονίαμα, όπως πιθανόν και η θόλος του.

Ο κλίβανος εδραζόταν σε πήλινη επιχρισμένη πλατφόρμα. Στον ίδιο χώρο βρέθηκαν κεραμικά αγγεία που είχαν υποστεί ατελή καύση. «Το σημαντικό και σπάνιο αυτό εύρημα μαρτυρεί την εξειδικευμένη τεχνολογική γνώση των Νεολιθικών κατοίκων του οικισμού», δήλωσε η κ. Νίνα Κυπαρίσση- Αποστολίκα η οποία συνδιευθύνει την ανασκαφή με τον καθηγητή Δρ. Γιάννη Χαμηλάκη (Πανεπιστήμιο Μπράουν, ΗΠΑ).

Τέλος, οι φετινές ανασκαφές απέδειξαν, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι ο οικισμός περιβαλλόταν από περιμετρικές τάφρους, μεγάλα, μάλλον κοινοτικά έργα με πολλές κοινωνικές, συμβολικές, και πρακτικές λειτουργίες. Αποκαλύφθηκε, κατά τις φετινές ανασκαφές, ένα τμήμα μιας τέτοιας μεγάλης τάφρου, σε βάθος 4 μ. περίπου από τη σημερινή επιφάνεια. Φαίνεται ότι το αρχικό βάθος του ήταν περίπου 2 μ., ενώ το πλάτος του τουλάχιστον 4 μ., και σε άλλα σημεία πολύ μεγαλύτερο.

Οι κάτοικοι της Νεολιθικής είχαν κόψει το φυσικό υπόβαθρο και δημιούργησαν σκαλοπάτια, εντός της τάφρου, για να διευκολύνουν το σκάψιμο αλλά και για να μπορούν να πάρουν νερό απ’ αυτό ή ίσως και πηλό. «Δεδομένου του μεγέθους του οικισμού, ο χρόνος και η προσπάθεια που επενδύθηκε στη δημιουργία και τη συντήρηση αυτών των τάφρων είναι εντυπωσιακά. Τα έργα αυτά θα συνιστούσαν ένα κεντρικό στοιχείο στην υλική και κοινωνική ζωή της κοινότητας», δήλωσε ο κ. Γιάννης Χαμηλάκης.

Η ανασκαφική έρευνα απέδωσε από την ίδια θέση και αρκετά πήλινα ειδώλια όπως και ομοιώματα οικίσκων, που προστέθηκαν στην ήδη εντυπωσιακή -σε αριθμό και

ποικιλία- συλλογή ειδωλίων που ξεπερνά τα 400.

Με παράσταση δίπλα στις τομές, την οποία παρακολούθησαν περίπου 200 κάτοικοι της περιοχής, έκλεισε η ανασκαφική περίοδος. Ο τίτλος της ήταν «Γυναίκα», ένα έργο που συνδύασε αρχαιολογικές ερμηνείες με σημερινές αναφορές στη σχέση των φύλων.

Συνεχίστηκε και φέτος η συστηματική έρευνα αρχαιολογικής εθνογραφίας. Είναι ένα πρόγραμμα που ξεκίνησε επίσημα το 2010 ως συνεργασία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας και του Πανεπιστήμιο Μπράουν και με διετή συμμετοχή του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου Λονδίνου (UCL) με επικεφαλής τον Δρ. Βασίλη Τσάμη. Η συνεργασία τελεί υπό την αιγίδα της Βρετανικής Σχολής Αθηνών. Στη φετινή περίοδο συμμετείχαν φοιτητές και αρχαιολόγοι από πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα της Ελλάδας, των Η.ΠΑ, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ολλανδίας, και της Ταΐβάν.

Πηγή: culture.gr